

Energimærkning for følgende ejendom:

Adresse: Ler-bo 1
 Postnr./by: 6400 Sønderborg
 BBR-nr.: 540-028182
 Energimærkning nr.: 200055736
 Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
 Energikonsulent: Vivian Hansen
 Programversion: EK-Pro, Be06 version 4 Firma: Vh-consult

Energimærkning oplyser om bygningens energiforbrug, muligheder for at opnå besparelser, fordeling af ejendommens varmeudgifter samt de enkelte lejligheds gennemsnitlige forbrug. Mærkningen er lovpligtig og skal udføres af et certificeret firma eller en beskikket energikonsulent, som har godkendelse til at energimærke flerfamiliehuse.

Oplyst varmekonsum

- Udgift inkl. moms og afgifter: 85105 kr./år
- Forbrug: 489 GJ fjernvarme

- Oplyst for perioden:
 GJ fjernvarme: 01/06/09 - 31/05/10

Ejendommens oplyste forbrug og udgifter er klimakorrigerede af energikonsulenterne, så det udtrykker forbrug og udgifter for et gennemsnitligt år, rent temperaturmæssigt.

Energimærke

Lavt forbrug

Højt forbrug

Besparelsesforslag

Energikonsulentens foreslår forbedringerne nedenfor. Der kan være flere forslag på side 2. Se mere om forslagene i afsnittet "Energikonsulentens bygningsgennemgang"

Besparelsesforslag	Årlig besparelse i energienheder	Årlig besparelse i kr.	Skønnet investering	Tilbagebetalingstid
1 Bygning 1-10: Der foreslås monteret et ca. 100 m2 stort solcelleanlæg.	8829 kWh el	17660 kr.	350000 kr.	19.8 år
2 Bygning 11-20: Der foreslås monteret et ca. 100 m2 stort solcelleanlæg.	8829 kWh el	17660 kr.	350000 kr.	19.8 år

Bemærk:

Forslagene bygger på det beregnede energiforbrug. Der er taget hensyn til den faktiske anvendelse af bygningen, herunder driftstider mv. for installationer og for bygningen som helhed.

Det kan forekomme, at et forslag sparer penge, men ikke energi - fx hvis dyr el erstattes med billigere fjernvarme eller hvis udgifter til vand reduceres.

Konsulenten har skønnet den nødvendige investering til hvert forslag. Det vil sige udgifter til materialer og håndværkere samt, hvis det er skønnet nødvendigt, arkitekt/ingeniør, byggeplads og andre følgeomkostninger.

De angivne tilbagebetalingstider er beregnet som simpel tilbagebetalingstid, uden hensyn til renteudgifter og andre låneomkostninger.

Den samlede besparelse ved at gennemføre flere forslag er ikke nødvendigvis summen af besparelserne ved de enkelte forslag. Det er fx ikke tilfældet, hvis man både får en mere effektiv varmekilde og bedre isolering.

Energimærkning nr.: 200055736
 Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
 Energikonsulent: Vivian Hansen

Firma: Vh-consult

Samlet besparelse

Så meget udgør den samlede besparelse, hvis man gennemfører alle forslag nævnt ovenfor:

• Samlet besparelse på varme:	0	kr./år
• Samlet besparelse på el:	35400	kr./år
• Samlet besparelse på vand:	0	kr./år
• Besparelser i alt:	35400	kr./år
• Investeringsbehov:	700000	kr.

Alle beløb er inklusive moms.

Hvis alle forslag gennemføres, vil det forbedre husets energimærkning til karakteren: **B**

Til sammenligning:

For nyt byggeri er Bygningsreglementets minimumskrav i øjeblikket karakteren B.
 Hvis en bygning opnår karakteren A1 eller A2 betegnes den ifølge Bygningsreglementet som et lavenergihus.

Energiforbedring ved ombygning og renovering

Ved ombygning og renovering er det som regel særligt attraktivt at gennemføre energiforbedringer. Hvis man fx isolerer samtidigt med at man lægger nyt tag, kan energibesparelsen i nogle tilfælde betale både for isolering og det nye tag.

Og det er naturligvis praktisk at få gennemført energiforbedringer, når der alligevel er håndværkere i huset.

Det er desuden lovpligtigt at forbedre klimaskærm og installationer i forbindelse med større ombygninger. Læs mere i Bygningsreglementet (www.ebst.dk/br08.dk). Reglerne findes i kapitel 7.3 og 7.4.

Eksempler på energiforbedring som kan eller skal gennemføres i forbindelse med ombygning eller renovering:

Besparelsesforslag	Årlig besparelse i energienheder	Årlig besparelse i kr.
3 Bygning 11-20: Udskiftning af termoruder til energiruder.	25 GJ Fjernvarme	2300 kr.
4 Bygning 1-10: Udskiftning af termoruder til energiruder.	25 GJ Fjernvarme	2340 kr.
5 Bygning 1-10: Efterisolering af loft mod tagrum.	9.9 GJ Fjernvarme	930 kr.
6 Bygning 11-20: Efterisolering af loft mod tagrum.	9.9 GJ Fjernvarme	930 kr.

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen

Firma: Vh-consult

Energikonsulentens konklusion og kommentarer

Af rapporten fremgår det, at det vil være rentabelt at montere solceller under forudsætning af at disse afregnes efter samme regler som enfamiliehuse.
Dernæst er der enkelte andre forslag som giver mindre besparelser, men som ikke er rentable at udføre med de nuværende energipriser.

Det er vigtigt, at der inden igangsætning af energibesparende forslag, udarbejdes et projekt eller foretages en dimensionering af de ønskede ændringer, som sikrer en korrekt udførelse. Forkert udførte besparelsesforslag kan give sig til kende i alvorlige byggetekniske svigt på både kort og lang sigt.

Boligforeningen Søbo, afdeling XX - Dam-Bo, Ler-Bo og Damgade 2A - består af følgende bygninger:

- Dam-Bo - Energimærket i selvstændigt mærke
- 001 Dambo 1-32, 6400 Sønderborg
- Damgade 2A - Energimærket i selvstændigt mærke
- 001 Damgade 2A, 6400 Sønderborg

Nærværende energimærke omfatter: Ler-Bo

- 001 Lerbo 1-10, 6400 Sønderborg
- 002 Lerbo 11-20, 6400 Sønderborg

Bygningerne inderholder hver 10 lejligheder, i to plan - i alt 20 lejligheder.

Bygningen anvendes til beboelse og er regnet i drift 168 timer pr. uge.

Følgende materiale var stillet til rådighed for udarbejdelse af energimærket:

- Årsopgørelse på fjernvarme.
 - Tegningsmateriale fra Sønderborg Kommunes Arkiv 028182-001 og 002
- Der er ikke foretaget boreprøve i ydervægge.

Energimærkningen er foretaget iht. retningslinjer i håndbog for energikonsulenter 2008, version 3.

Det beregnede energiforbrug til opvarmning er 396 Gj pr. år og ligger ca. 18 % under det oplyste fjernvarme forbrug som er på 486 Gj pr. år. (korrigeret til et standardår)

Der føres driftsjournal over det fælles el, vand (også varmtvand) og varmekonsum. Der føres ikke driftsjournal over de enkelte boligenheder, der afregner direkte til værkerne.

Bygningsejeren er i henhold til energimærkebekendtgørelsen forpligtet til at føre og udlevere driftsjournaler til energikonsulenten.

Energikonsulentens bygningsgennemgang

Bygningsdele

• Tag og loft

Status: Tagkonstruktionen er med gitterspær. Der er registreret 200 mm isolering i det vandrette loft. Der er adgang til tagrummet via isolerede loftlemme i lejlighederne på 2. sal. Built-up tagene over fællesrummene er isoleret med 200 mm isolering iht. tegningsmaterialet.

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen Firma: Vh-consult

Forslag 5: Bygning 1-10:
Der foreslås udført efterisoleringer i tagrummene og på de flade tage, med indtil en samlet tykkelse på 350 mm isolering.
Arbejdet er ikke rentabelt at udføre med nuværende energipris, men bør udføres i forbindelse med renovering.

Forslag 6: Bygning 11-20:
Der foreslås udført efterisoleringer i tagrummene og på de flade tage, med indtil en samlet tykkelse på 350 mm isolering.
Arbejdet er ikke rentabelt at udføre med nuværende energipris, men bør udføres i forbindelse med renovering.

• Ydervægge

Status: Ydervæggene er en 35 cm hulmur med bagmur af letbetonelementer og med ca. 125 mm isolering i hulrummet.
Registreringen er foretaget på baggrund af det forliggende tegningsmateriale.

• Vinduer, døre, ovenlys mv.

Status: Alle vinduer og døre er pvc- vinduer med termoruder.
Vinduerne er generelt tætte mellem karm og gående ramme.
Fugen mellem vinduer og mur er af elastiske fugemateriale, ny udskiftede på nordfacader og forventes udskiftet snarest på sydfacaderne.

Forslag 3: Bygning 11-20:
I forbindelse med udskiftning af vinduer eller ruder anbefales det at anvende lavenergiruder. Der bør vælges ruder med varm kant og en U-værdi på højst 1,5 W/m²K for det samlede vindue.

Forslag 4: Bygning 1-10:
I forbindelse med udskiftning af vinduer eller ruder anbefales det at anvende lavenergiruder. Der bør vælges ruder med varm kant og en U-værdi på højst 1,5 W/m²K for det samlede vindue.
Såfremt man ønsker at genanvende eksisterende karme og rammer og alene udskifte ruden, skal man være opmærksom på at de eksisterende karme og rammer udgør en ikke ubetydelig kuldebro og, at man derfor ikke opnår den samme energibesparelse ved udskiftning af ruderne alene, som ved udskiftning af hele vinduet/døren.

• Gulve og terrændæk

Status: Etageadskillelserne mod kældre er 25 cm betondæk.
Gulvene mod kældre er isoleret med 100 mm isolering mellem strøer. Terrændæk er isoleret med 50 mm isolering mellem strøer. Oplysninger iht. tegningsmaterialet.

• Kælder

Status: Der er vaske og depot kælder under mellembygningerne og den første lejlighed vest for mellembygningerne. Kældre er som helhed regnet uopvarmede.

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen Firma: Vh-consult

Ventilation

- Ventilation

Status: Bygningerne har naturlig ventilation.
Der er mekanisk udsugning fra toilet/bad og fra emhætten i køkkenerne.

Varme

- Varmeanlæg

Status: Ejendommen opvarmes med fjernvarme/centralvarme.
Fjernvarmen er med direkte tilslutning, uden veksler.
Fjernvarmestik er fremført til hver enkelt bolig med selvstændig måler.

- Varmt vand

Status: Varmt vand produceres i en ca. 80 liters præisoleret varmtvandsbeholder tilsluttet fjernvarmen og reguleret med Danfoss ventil.
Beholderens fabrikat er ukendt. Produktions år; ca. 1993.
Der er en beholder i hver bolig og en i hvert fællesareal. Der er ikke brugsvands cirkulation.

- Fordelingssystem

Status: Radiatorerne er planradiatorer.
Centralvarmeanlægget er et to-strengs anlæg.
Varmerørene føres som uisolerede rør i bolghederne.
I kældrene er rørene isoleret med ca. 20 mm isolering.

- Automatik

Status: Der er monteret termostatventiler på samtlige radiatorer.

El

- Belysning

Status: Trappe- og kælderbelysningen er hhv. lavenergipærer og lysrør. Belysningen er zoneopdelt i opgang og altangang. Styring er hhv. skumringsrelæ i opgangen og med manuel tænd og automatisk sluk.
Kælder belysningen er med manuel tænd og automatisk sluk.

- Hårde hvidevarer

Status: Der er fælles vaskeri i bygning 11-20 bestående af:
2 stk. vaskemaskine, Miele Professional
1. stk. tørretumbler, Miele Professional
Ved udskiftning af hvidevarer bør vælges hvidevarer med energimærket A, A+ eller A++ der er mærket for de apparater der bruger mindst el. Se www.hvidevarepriser.dk.

Vand

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen

Firma: Vh-consult

- Vand

Status: Toiletterne er med variabelt udskyl.

Vedvarende energi

- Solvarme

Status: Der er ingen solvarme på ejendommen.
Installation af solvarme er ikke rentabelt, når der er fjernvarme og varmtvandsveksler.

- Varmepumpe

Status: Der er ingen varmepumpe på ejendommen.

- Solceller

Status: Der er ingen solceller på ejendommen.

Forslag 1: Bygning 1-10:
Der foreslås monteret et ca. 100 m² stort solcelleanlæg på den sydvendte tagflade. Forslaget er beregnet underforudsætning af, at der afregnes til netto elpris (modregnes i el-forbruget. El-pris ca. kr. 2,00 pr. kWh). Der er dog p.t. endnu visse vanskeligheder forbundet med, at implementere denne ordning i det almene byggeri. Det anbefales derfor at undersøge ordningens regler grundigt, inden forslaget udføres.

Forslag 2: Bygning 11-20:
Der foreslås monteret et ca. 100 m² stort solcelleanlæg på den sydvendte tagflade. Forslaget er beregnet underforudsætning af, at der afregnes til netto elpris (modregnes i el-forbruget. El-pris ca. kr. 2,00 pr. kWh). Der er dog p.t. endnu visse vanskeligheder forbundet med, at implementere denne ordning i det almene byggeri. Det anbefales derfor at undersøge ordningens regler grundigt, inden forslaget udføres.

Bygningsbeskrivelse

• Opførelsesår:	1993
• År for væsentlig renovering:	0
• Varme:	Fjernvarme (GJ)
• Supplerende opvarmning:	Ingen
• Boligareal i følge BBR:	1476 m ²
• Erhvervsareal ifølge BBR:	0 m ²
• Opvarmet areal:	1194 m ²

Energimærkning nr.: 200055736
 Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
 Energikonsulent: Vivian Hansen Firma: Vh-consult

- Anvendelse ifølge BBR: 140 | Etagebolig
- Kommentar til BBR-oplysninger:

BBR-ejermeddelelsen er fra 22-11-2011.
 Det oplyste boligareal er større end det opvarmede areal, hvilket antageligt skyldes at altangange indgår i boligarealet.

Energipriser

- Anvendt energipris inkl. afgifter:

Varme:	93.75 kr./GJ
Fast afgift på varme:	31850 kr./år
El:	2 kr./kWh
Vand:	50 kr./m ³

Sådan opgøres varmeregningen

El-, vand- og varmeforbruget afregnes for den enkelte bolig direkte til forsyningsselskabet.

De enkeltes lejlighedsers gennemsnitlige udgifter

Energiudgifterne i de enkelte lejligheder er afhængig af bygningens samlede energiudgifter. Det er derfor i den enkelte lejlighedsbeboers interesse, at ejendommen som helhed er i god energimæssig stand, uanset om energitabet sker i områder udenfor den enkelte lejlighed, fx. i varmecentralen.

I ejendommen er der forskellige typer af lejligheder. Nedenfor er en oversigt samt de enkelte lejlighedstypers gennemsnitlige energiudgifter.

Type	Areal i m ²	Gennemsnitlig årlig energiudgift
2- værelses lejlighed	57	4062 kr.
2- værelses lejlighed	79	5630 kr.

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen

Firma: Vh-consult

Hvad er energimærkning?

Formålet med energimærkningen er at fremme energibesparelser og synliggøre mulighederne for at spare energi til gavn for privatøkonomien, miljøet og samfundet.

Ved salg eller udlejning af lejligheder skal sælger eller udlejer fremlægge en gyldig energimærkning. Gyldigheden af mærkningen er 10 år hvis summen af energibesparelser med tilbagebetalingstid under 10 år er mindre end 5% af energiforbruget. Hvis summen af disse energibesparelser er mere end 5% er gyldigheden 7 år. Reglerne gælder også ved salg af andelsboliger. Bygninger, som er større end 1000 m², skal altid have et gyldigt energimærkning. Det vil sige at mærkningen skal gentages inden gyldigheden af den tidligere mærkning udløber.

Energimærkningen gennemføres af beskikkede energikonsulenter eller certificerede energimærkningsfirmaer. Energistyrelsen overvåger ordningen og udtager energimærkninger til kontrol. Den daglige administration af ordningen varetages af Sekretariatet for Energieffektive bygninger (SEEB), på vegne af Energistyrelsen.

Yderligere oplysninger

Forbehold for priser

Energimærkets besparelsesforslag er baseret på energikonsulentens erfaring og vurdering. Før energispareforslagene iværksættes, bør der altid indhentes tilbud fra flere leverandører og foretages en faglig vurdering af løsningerne og produktvalg. Desuden bør det undersøges, om der kræves en myndighedsgodkendelse.

Klagemulighed

Du kan som ejer eller køber af ejendommen klage over faglige og kvalitetsmæssige forhold vedrørende energimærkningen. Klagen skal i første omgang rettes til det certificerede energimærkningsfirma, der har udarbejdet mærkningen, senest 1 år efter energimærkningsrapportens dato. Hvis bygningen efter indberetningen af energimærkningsrapporten har fået ny ejer, skal klagen være modtaget i det certificerede firma senest 1 år efter den overtagelsesdag, som er aftalt mellem sælger og køber, dog senest 6 år efter energimærkningsrapportens datering. Klagen skal indgives på et skema, som er udarbejdet af Energistyrelsen. Dette skema finder du på www.seeb.dk. Det certificerede energimærkningsfirma behandler klagen og meddeler skriftligt sin afgørelse af klagen til dig som klager. Det certificerede energimærkningsfirmas afgørelse af en klage kan herefter påklages til Energistyrelsen. Dette skal ske inden 4 uger efter modtagelsen af det certificerede energimærkningsfirmas afgørelse af sagen.

Klagen kan i alle tilfælde indbringes af bygningens ejer, herunder i givet fald en ejerforening, en andelsforening, anpartsforening eller et boligselskab, ejere af ejerlejligheder, andelshavere, anpartshavere og aktionærer i et boligselskab, samt købere eller erhververe af energimærkede bygninger eller lejligheder.

Reglerne fremgår af §§ 41 og 42 i bekendtgørelse nr. 61 af 27. januar 2011.

Energistylsens adresse er:

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
E-mail: ens@ens.dk

Læs mere på www.mærkdinbygning.dk

Energimærkning nr.: 200055736
Gyldigt 10 år fra: 09-12-2011
Energikonsulent: Vivian Hansen

Firma: Vh-consult

Energikonsulent

Energikonsulent: Vivian Hansen
Adresse: Venbjerg 46,
6100 Haderslev
E-mail: vh@vh-consult.dk

Firma: Vh-consult
Telefon: 4020 1243
Dato for
bygningsgennemgang: 22-11-2011

Energikonsulent nr.: 251059

Se evt. www.mærkdinbygning.dk for opdateret information om energikonsulenten.